

3 سال تا پایان دهه آب برای زندگی

هر روز که می‌گذرد، دنیا چالش کم‌آبی را بیش از گذشته احساس می‌کند، چالشی که منجر شده تا 22 مارس 2011 به نام، آب برای شهرها، پاسخ به چالش شهرنشینی، خوانده شود.

جام جم آنلاین: هر روز که می‌گذرد، دنیا چالش کم‌آبی را بیش از گذشته احساس می‌کند، چالشی که منجر شده تا 22 مارس 2011 به نام، آب برای شهرها، پاسخ به چالش شهرنشینی، خوانده شود. به گزارش مهر، این روزها نبردی سرسختانه میان ذی‌نفعان آب در جامعه انسانی و طبیعت خدادادی شکل گرفته تا تنها یک گروه، برنده اصلی استفاده از اندک منابع محدود موجود در کره زمین باشند و یا با برقراری موازنه، نتیجه‌ای برد-برد را رقم زنند. این نبرد هم اکنون به حدی جدی است که برخی را بر این باور نهاده که تعداد مردمی که در سالهای آتی به دلیل استفاده از آب ناسالم از بین می‌روند، بیش از تلفات جنگ یا سایر خشوتها خواهد بود.

این در حالی است که علیرغم توجه خاص ملل مختلف به آب، سالانه حدود 2 میلیارد نفر در جهان به علت آلودگی آبها دچار بیماریهای مرتبط با آن می‌شوند که ایران نیز می‌تواند سهمی از این آمار داشته باشد. از سویی دیگر، برخی‌ها سالهای پیش رو را سالهایی توامان با جنگ آب می‌دانند، جنگی که نه به خاطر سلطه و قدرتهای نظامی در می‌گیرد، بلکه هدف اصلی‌اش دستیابی به منابع آبی بیشتر است.

سازمان ملل متحد نیز با اعتقاد به این باور، روز جهانی آب در سال 2011 میلادی را آب برای شهرها: پاسخ به چالش شهرنشینی نامگذاری کرده است. در واقع، شعار روز جهانی آب، دوم فروردین ماه 1390 برابر با 22 مارس سال 2011 میلادی، آب برای شهرها: پاسخ به چالش شهرنشینی است و هدف از انتخاب این شعار، متمرکز کردن توجه بین‌المللی و تشویق دولتها، سازمانها، جوامع و افراد برای حضور فعال و مسئولیت‌پذیری بیشتر در زمینه مدیریت آب شهری است.

روز جهانی آب اولین بار در سال 1992، در بیست و یکمین دستور جلسه کنفرانس محیط زیست و توسعه سازمان ملل UNCED در شهر ریودوژانیرو برزیل رسماً مطرح شد. در این کنفرانس از تمامی کشورها خواسته شد تا در راستای اجرای بیانیه 21 سازمان ملل، این روز را به عنوان روز ترویج و آگاه‌سازی مردم در مورد آب اختصاص داده و از طریق پخش و اشاعه نشریات و برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها و نمایشگاه‌ها در گرامیداشت آن بکوشند.

علاوه بر کشورهای عضو سازمان ملل، بسیاری از سازمان‌های غیردولتی NGO ها مسائلی از قبیل چگونگی دستیابی بیش از یک میلیارد نفر به آب شرب سالم و یا نقش زن و مرد در خانواده برای دستیابی به آب سالم را پررنگ تر می‌کند.

همچنین آژانسی از سویی سازمان ملل برای هماهنگی مسائلی در مورد روز جهانی آب تعیین می‌شود که بسیاری از مسائل را در مورد منابع آبی منعکس می‌کند. بخش امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل (UNDESA)، دهه 2005 تا 2015 را با عنوان آب برای زندگی، معرفی کرده است.

این دهه با هدف جهانی‌تر کردن موضوعات مربوط به آب آغاز شده که تلاش برای استفاده از مشارکت زنان در فعالیت‌های توسعه مرتبط با آب و همکاری در همه سطوح برای دستیابی به اهداف مربوط به آب در اعلامیه هزاره و برنامه نشست جهانی توسعه پایدار در ژوهانسبورگ را شامل می‌شود.

از سال 1993 هر سال یک شعار جدید درباره مسائل حیاتی و حساس آن زمان برگزیده می‌شود تا فعالیت‌های جامعه بر پایه آن شعار شکل گیرد. از سال 1994 تاکنون عنوان‌های ویژه روزهای جهانی آب به نحوی بود که سال 1994 با نام آب و دغدغه‌های همگانی؛ 1995 با نام آب و زنان؛ 1996 با نام آب و شهرهای تشنه؛ 1997 با نام آب جهان، آیا کافیس؟؛ 1998 با نام آب زیرزمینی، گنجینه پنهان؛ 1999 با نام همه در پایین دست رودخانه‌ها زندگی می‌کنند؛ 2000 با نام آب برای قرن 21؛ 2001 با نام آب برای سلامت؛ 2002 با نام آب برای توسعه؛ 2003 با نام آب برای آینده؛ 2004 با نام آب و بلایا؛ 2005 با نام آب برای زندگی؛ 2006 با نام آب و فرهنگ؛ 2007 با نام سازگاری با کم‌آبی؛ 2008 با نام آب و سلامت؛ 2009 با نام آب‌های مشترک، فرصت‌های مشترک و 2010 با نام آب پاک برای جهان سالم نامگذاری شد.

آب و آبیاری در ایران پیشینه‌های فراتری از تاریخ مدرن دارد و بر خلاف بسیاری از مناطق دنیا، وضعیت جغرافیایی و آب و هوایی در ایران به گونه‌ای نبوده است که آب در محل تجمع مردم، مهیا و در دسترس باشد.

به این سبب ایرانیان در طول تاریخ همواره کوشیده‌اند تا آب را تاملین و در کنار خود قرار دهند. بیشتر ادیان الهی آب را اولین پدیده‌ای می‌دانند که خداوند خلق کرده است. در اعتقاد یهودیان آب ماده اولیه خلقت بوده و بدین منظور مراسم خاص آب پاشی در میان آنها مرسوم است. آرامنه نیز علاوه بر پذیرش هر آنچه در تورات آمده، آب را مظهر پاکی می‌دانند. در بین زرتشتیان نیز آب مورد ستایش بوده به طوری که روز دهم آبان، جشن آبانگان است. ایرانیان قدیم در این روز در کنار چشمه و آب می‌رفتند و نیایش و سرودهای دینی را می‌خواندند و شادی می‌کردند و برای این نعمت بزرگ که برای آشامیدنی و نظافت، رشد و نمو نباتات و رفع سایر نیازهاست، سپس شکر خدا را به جا می‌آوردند.

در دین اسلام نیز احادیث بسیاری برای پیشگیری از آلوده ساختن آب در اسلام آمده است. قداست آب و حفاظت از آن تا آنجا با فرهنگ و آیین و مذهب ایرانیان آمیخته است که حتی امروز نیز سوگند خوردن به آب در بین روستاییان مرسوم است. هیچ مراسم مذهبی و فرهنگی را نمی‌توان سراغ گرفت که در آن نشانی از آب به عنوان تبرک وجود نداشته باشد. مورخان، تمدن ایرانیان باستان را هیدرولیک و آبی و اخلاق آنها را اخلاق آبی ذکر کرده‌اند. ایرانیان همیشه با دیده احترام به آب نگریسته‌اند و هنوز هر جا که آبادانی است در پیوند ناگسستنی با آب است.

از تقدس آب نزد ایرانیان همین بس که میهن و زادگاه را آب و خاک می‌نامند. با وجود توجه خاص ملل مختلف به آب، سالانه حدود 2 میلیارد نفر در جهان به علت آلودگی آب‌ها دچار بیماری‌های مرتبط با آن می‌شوند که ایران نیز می‌تواند سهمی از این آمار داشته باشد. با توجه به رشد میزان مصرف فعلی آب و همچنین کاهش منابع آبی و عدم توفیق در ایجاد منابع آب جدید بی شک در دهه آینده، بحرانی با شدت و تهدید جدی‌تری را در جهان شاهد خواهیم بود، کشور ما نیز از این حیث مستثنی نیست و حتی با توجه به شاخص‌هایی که ما در کشورمان داریم، وضعیت نامطلوب‌تر و حتی بحرانی‌تر از آن چیزی است که در دنیا مطرح می‌شود.

با توجه به معضلات موجود آب کشور ما فقط با حفظ و صیانت از منابع آب موجود و جلوگیری از آلودگی آن و نیز مدیریت صحیح مصرف آب می‌توانیم بحران آب در دهه‌های آینده را کمی آسان‌تر پشت سر بگذاریم.